

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 46 (413)

Fredagen den 15 november 1895.

8 de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam ..... kr. 5.— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5.— Iduns Modet., månadsuppl. .... » 3.— Barngarderoben ..... » 3.—	Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffast säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösnr endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad total stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
--	--	---	---	--

Lydia Johnson.

För icke längesedan ordades i Iduns spalter åtskilligt om gamla flickor. Man ville påstå, att en fördom från flydda tider, då den ogifta kvinnan till följd af vissa sociala förhållanden hade sig anvisad en ytterst trång verkningsskrets, på fördomars vanliga seg-lifvade sätt ännu lever kvar, och att den »gamla flickan», kvinno-rörelsens hastiga framsteg till får stå tillbaka för sina gifta systrar med deras från männen lånade ära.

Vår afsikt är icke att inlåta oss i något meningsbyte i detta ämne, utan vilja vi blott till ofvan anförda påstående anknyta en enkel lefnadsteckning öfver tvänne ogifta systrar, hvilkas bild vid läsningen af det sagda ovillkorligen trängde sig på oss. De hafva hvarken utmärkt sig på samhällsreformernas område eller på lärdomsbanan, på de industriella företagens eller vit-terhetens och konstens vidsträckta fält och kunna alltså icke i egentlig mening räknas till de »avancerade kvinnorna», »framstegs-kvinnorna», men åtnjuta det oakadt genom sin verksamhet i hemmets tysta värld, i människokärlekens tjänst, den största aktning och tillgifvenhet.

Fröken Lydia Johnson, hvars bild i dag framställes för Iduns läsekrets, och hennes yngre syster Ida äro döttrar till kyrkoherden i Täby, Gustaf Johnson, och hans maka, Emma Åberg. I det anspråkslösa herdatjället, där deras barndom och ungdom framflöto, rådde gammaldags enkla seder, fromhet, kärlek och glädtighet. Men af det, som i allmänhet betecknas såsom »detta ifvets goda», fanns föga. In-

komsterna voro knappa och barnskaran stor — ett, som hvar man vet, ej ovanligt förhållande, som emellertid ganska ofta visar sig medföra en välsignelse, den nämligen att de unga lära sig arbeta och, än bättre, älska arbetet. Denna kärlek till arbetet kan sägas utgöra ett af grunddragen i dessa systrars karaktär. Men där fanns ock ett annat drag, som var i kanske lika hög grad utmärkande för dem, och

det var deras kärlek till vetande. De hyste en verklig hunger efter kunskaper, och ännu i denna dag breder det en skugga af vemod öfver deras lif, att faderns tillgångar ej tillåto dem tillfredsställa denna hunger. Med undantag af de kunskapssmulor, de själfva girigt uppsamlade efter ett par äldre syskon och som i andras tycke ej utgöra ett så obetydligt förråd, fingo de, som de tyckte, i intellektuellt afseende lefva på svält. Deras fostran och daning för lifvet blefvo af öfvervägande praktisk art. Men ehuru denna kunskap i spinna, väfva, koka, baka och sy i den tid, då deras ungdom inföll, ej stod synnerligt högt i kurs, har den ju nu kommit till heders igen och återupptagits på det kvinnliga programmet; och säkert är, att den medfödda intelligensen äfven på detta område gör sig gällande. Att denna praktiska utbildning hos fröknarna Johnson visat sig nyttig och fruktbarande, därom vittnar deras vackra, angenäma hem, som de själfva skapat, och från hvilket gedigen hemtrefnad slår den besökande till mötes. Med sina hemväfda, smakfulla gardiner, sitt duktyg i vackra mönster och rika linneförråd, där hvar-

Pladdrarens ord äro som värjstyng, men den vises tunga läker sår.

Salomo.

enda tråd är hemspunnen, sin väl skötta trädgård, sitt förtäffliga bord och sina goda sängar utgör det ett verkligt mönsterhem, en vacker profbit på hvad kvinnlig flit, smak och duglighet kunna åstadkomma. Här är det icke penningen som varit drifkraften. — Men, frågar du, icke är väl ändock detta hem dessa kvinnors hela lifsgärning?

Ingalunda Långt därifrån att det endast skulle utgöra så att säga en prydd infattning åt sina älskliga ägarinnor, ett varmt näste, där de i själfvisk ro finge njuta en behaglig tillvaro! Hemmet har sin stora och sköna uppgift — den att vara en fristad för nervsjuka och sinnessvaga. Att vårda sådana olyckliga sjuklingar ha fröknarna Johnson gjort till sin liffsuppgift; att bereda dem lindring, då kvalen ansätta dem, att låta dem njuta ett eget hems förmåner och trefnad, att roa och sysselsätta dem, häråt ägna de sin tid och offra de sina krafter. För att lösa denna svåra uppgift fordras emellertid mer än blott god vilja, därför fordras en aldeles särskild gåfva, en naturlig fallenhet, som ingen tager sig själf, och det måste framhållas, att »all god gåfvas gifvare» skänkt dem den i rikt mått. Genom sitt glada lynne och sin medfödda humor, sitt lugna, jämna väsen, sitt kärleksfulla sätt, paradt med ett respektingivande allvar, komma de i ett innerligt godt förhållande till de sjuka. Man tycker sig stundom höra en mor tala förmanande till sina olydiga barn, stundom en äldre syster vänligt lugna de yngres upprörda känslor, stundom en kamrat leka och skämta med kamrater, och »Lydia» och »Ida» äro, efter allt att döma, stora favoriter hos de stora barnen.

I det föregående har blifvit nämndt, hurusom kärlek till arbete, en okuffig verksamhetslusta utmärker dessa systrar. »Im engen Kreis verendert sich der Sinn,» säger Göthe, och intet bjöd dem så emot som ett lif i dådlöshet med jaget som medelpunkt. Ett sådant lif gör människan först rätt liten, obetydlig, trång, det kände de på ett mäktigt sätt. Men för att kunna blifva till gagn och välsignelse för andra, fordras mer än kärlek till arbete, det fordras äkta kristlig kärlek, och äfven denna kärlek fostrades i deras hjärtan under barndoms- och ungdomsåren i det fromma föräldrahemmet. I sanning, hvarifrån skulle de hämta sitt tålmod, hvarifrån sitt mod, om ej från den högsta kärleken; huru skulle de så kunna offra all egen bekvämlighet, all tanke på egna fördelar, om ej Kristi kärlek bodde i deras hjärtan?

Fröknarna Johnson ha nu efter sin snart femtonåriga oförtröttade verksamhet i vården af nerv- och sinnessjuka, först på en egen gård i Täby socken och sedan på egendomen Karby, slagit ned sina bopålar i gamla Sigtuna. Af den urgamla hufvudstadens forna prakt återstår intet mer än en och annan ståtlig ruin, och staden utgöres förnämligast af några trähus i den gamla kända svenska bondstilen; men den frid och stillhet, som här råda, de hälsogifvande flåktarna från Mälarfjärden, den vackra omgifningen göra denna plats synnerligt lämplig som vistelseort för personer med öfverretade hjärnor och förstörda nerver. Af någon anledning nödsakade att lämna sitt förutvarande hem, voro de båda systrarna i färd med att spana efter en ny, ändamålsenlig bo-

stad, då de af en händelse fingo höra, att i Sigtuna en nybyggd villa, uppförd af en från Amerika återvändande landsman, inredd med engelsk komfort och omgifven af en större tomt, stod att öfvertaga på ytterst förmånliga villkor. De reste ofördröjligen dit och funno allt öfver förväntan. Seende Guds fingervisning i denna skickelse, fattade de genast sitt beslut, och i september månad 1894 inflyttade de i Sankt Lars' villa, uppkallad efter ruinen af samma namn, som står inom trädgårdens område.

En resande, som för en tid sedan stannade utanför grindarna och förvånad betraktade den moderna amerikanska villan, som bjärt stack af mot den goda stadens öfriga boningshus, frågade en af patienterna, som promenerade i trädgården, hvad detta var för ett hus? »Det är ej ett hus, det är ett tempel,» svarade den unga flickan. Och vi instämma med henne. Det är ett tempel. Ty ett hem, där den trötta finner hvila, den sjuke lindring, den sorgsne sympati, där kärlek och frid härska, gifver det oss ej en föreställning, om ock ofullkomlig som allt jordiskt, om »det tempel, som ej af händer är bygd, det evigt är i himmelen»? Godt att äfven sådana tempel, där kristlig kärlek öfvas, finnas vid sidan af dem, där denna kärlek förkunnas!

Ellen Bergström.

Prins och prinsessa.

*Nu klingan, bröllopsklockor,
och drilla, Fågel Blå,
den bästa melodi du har
att bjuda ungdom på! . . .
De dragit dräkt af siden,
och guldets fina smiden
kring hennes hals har lagt en länk,
liksom ett soligt stänk.*

*Ty han är kungasonen
från riket östanfjälls,
som kysst prinsessans röda mun
och sårat drakens päls
och sedan henne fattat
om midjan mjukt och skrattat
samt kört sitt spann med säker hand
mot morgonglödens land.*

*»Och hör nu på, mitt kära,
mitt ljufva, unga vif:
Hvad helst du nu vill önska dig,
du får till tidsfördrif!
Kanhända rymdens stjärnor
till dina kammartärnor?
Kanhända måne eller sol
till smycke på din kjol?»*

*Skall purpurn hit jag hämta
från aftonrodnans barm?» —
»Nej, må jag endast bäras af
din starka gossearm,*

*ty aldrig vill jag vandra
på markens grus som andra
och skrubba af mitt fina skinn,
så länge jag är din.»*

*Och Fågel Blå han höjde
sin amoroso-drill,
och prinsen med prinsessan drog
åt gröna lunden till;
och lätt hon var att bära
och låg hans hjärta nära,
och lunden stod så sagolik
samt dröp af romantik.*

*Och mycket långt i fjärran
låg hvardagsvärldens mull
med köpenskap och stenkolsrök
och kif kring hoar kastrull.
Men sånt ej brydde dessa:
en prins med sin prinsessa,
som aldrig pröfvat profsa diet,
nej, tycker någon det!*

*Dock blef till sist för prinsen
prinsessan allt för tung,
och allt sitt vackra, blanka guld
de spillt bland pors och ljung.
Då brusto de i träta,
när intet fanns att äta,
och mödan band dem båda toå —
det slutar stundom så.*

Ernst Högman.

Jultäflingen:

»Om julförberedelser och julfirande«

har framkallat ett lifligt och intresserat deltagande från våra vänliga läsarinners sida, och bland de 26, delvis ganska omfattrika, skrifter, som ingått, gömmas så många goda, hjärtevarma tankar, praktiska vinkar och rön och så mycken bepröfvad husmoderlig erfarenhet, att redaktionen ingalunda haft lätt att stanna vid ett afgörande val. Emellertid har det utfästa priset, efter samvetsgrannaste pröfning, nu tilldelats signaturen Ln för den förträffliga uppsats, hvars införande begynnes i dagens nummer.

Många, många andra vore i mer eller mindre grad prisvärda; då vi dock ej kunna lämna det till mer än en, vilja vi åtminstone till de öfriga uttala vårt varmaste tack! Sedan den prisbelönade uppsatsen varit inne, är det vår afsikt och förhoppning att — med de resp. författarinornas välvilliga minne — få göra en liten

axplockning ur julkärften,

utväljande ett korn än här, än där af goda tankar och uppslag äfven ur de öfriga skrifterna, till våra läsarinners huggnad och nöje.

»Ln» behagade nu snarast i och för priset öfversändande gifva sig tillkänna för

Redaktionen.

Om julförberedelser och julfirande.

Prisbelönad uppsats af Ln.

Det är ju allom känt, att i våra svenska hem julen högtidlighålles mer än i något annat land. Både små och stora bland oss pläga ju långt i förväg tänka på, tala om och längta efter denna högtid. Att mångt och mycket till densamma måste bestyras är ju äfven tydligt; omtanke och sysslor måste ock delas af alla inom familjekretsen: en hvar skall draga sitt strå till stacken, om julen skall kunna riktigt firas och njutas. Och rätt så. Låtom oss fira jul med glädje; låtom oss fördenskull ock bereda oss därtill!

Först och främst: tänk i tid på dina julklappar! Just nu är tiden att ha ögonen öppna för hvad du skall välja till gåfva åt den ena eller andra inom din omgivning. Tro ej, att du har »god tid»; under de sista veckorna före helgen behöfvas alla de kvinnliga familjemedlemmarnas förenade krafter för att sätta hela hemmet i värdigt skick. Alltså: börja utan dröjsmål med julklapparna!

»Hvad skall jag gifva?» frågar du kanske. Ja, på den frågan måste du kunna själf finna ett svar; hvarom icke, så gif — ingenting. Idun plägar ju öppna sina spalter för alla hjälp- och rådsökande, och mångt godt och nyttigt förslag har nog därigenom uppstått. Men en och annan af oss har säkerligen med förvåning där äfven läst sådana frågor som denna: »Hvad skall jag gifva min fästman till julklapp?» — kanske ock med det tillägget: »Det får ej vara någonting dyrbart.» — Du, som ställer denna eller en likartad fråga till en tidningsläsande allmänhet, förstår du ej, hvad meningen är med en gåfva? Den skall ju vara ett uttryck af ditt eget hjärtas värme, af dess önskan att bereda en glädje åt den du håller af. Nog är det så, att kärleken är uppfinningsrik, och känner du verkligen en önskan att glädja dina närmaste, visst leder dig ditt hjärta på rätt väg, då det gäller att finna medlet. I motsatt fall, så följ mitt råd och gif ingenting.

Tro blott ej, att gåfvans verkliga värde är lika med dess penningvärde. Det kan ju hända, att en eller annan, som du velat öfverraska med en »klapp», har en sådan skef åsikt om saken, men låt ej däraf föra dig i ledband. Och framför allt: inskärp detta hos dina barn! Visa dem också själf, att du är lika hjärtligt glad öfver det synålsbref, som din femåriga lilla dotter för egna slantar och på eget initiativ köpt åt dig, som för de äldres vackra handarbeten.

Ett litet råd vid valet af julklappar torde emellertid ej vara ur vägen: gif om möjligt, hvad emottagaren verkligen behöfver. Ofta t. ex. öfverhopas en herre af sina kvinnliga anhöriga med cigarrfodral, penn-torkare, tändsticksställ och annat onyttigt skräp. Stundom kan det ju också hända, att den lycklige emottagaren af förstnämnda artikel råkar vara en icke-rökare, eller att den, som regelbundet hvarje jul blir försedd med en eller flere penntorkare, ytterst sällan är sysselsatt med skrifgöromål. Bättre synes det mig att göra en liten ansträngning för att taga reda på, om personen i fråga har yttrat någon önskan, eller om han, sig själf ovetande, möjligen behöfver

någon förständig och nyttig present, exempelvis kragar med tillhörande ask, ett helt eller halft dussin näsdukar (vederbörligen fällade och märkta, förstås) o. d.

Gäller det damernas julklappar till damer, så är svårigheten mindre, men det oakadt har jag äfven härvidlag ett gif akt att säga.

Mina kära systrar! Kommen ihåg, att nyttigare och välkomnare gåfvor kunna gifvas än dukar, antimakasser och de där små lapparna, som hvarken höra till de förra eller de senare, utan gå under den gemensamma benämningen »brickor». Något, som däremot alltid gärna ses och mottages, är en användbar och behöflig huserådssak; någon möbel, t. ex. bänk, fällstol, bord eller pall; kanske en enkel, ja tarflig, men praktisk soffkudde, som tål, att ägaren verkligen använder den till dess ändamål.

Mycket vore ännu att säga, då vi äro inne på detta intressanta kapitel, men — redan de föregående åren har Idun haft åtskilligt smått och godt i frågan och dessutom kan, såsom redan antydts, den ena människan härvidlag så föga råda den andra. Många faktorer få tagas med i beräkningen, då vi göra ett öfverslag rörande våra möjligheter att gifva julklappar, och dessa faktorer ställa sig oändligt olika för oss alla. Det måste tagas hänsyn till ekonomi, arbetsförmåga, händighet, tid och mycket annat. Har du råd att gifva mycket, så gör det; gif frikostigt, med fulla händer och villigt hjärta. Men kom ihåg detta: man kan ock såra med sin gåfva; den finaste takt och urskillning måste leda dig i detta fall. Är du fattig, så gif efter råd och lägenhet, *men ej mer*. Öfverträda vi dessa lagar, så urartar julklappsgifvandet, och därför må vi taga oss till vara.

Men allt mer närmar sig högtiden, och vi få tänka på att indela sysslorna.

Först i ordningen kommer *byken*. Den måste vi företaga i god tid — ej senare än en månad före jul — så att vi ej i händelse af dåligt torkväder behöfva gå i oro och ängslan däröfver. Bäst är naturligtvis att redan under hösten, innan vinterkölden inträffar, ha en större byk, så att den, som nu skall göras, blir af mindre omfattning. Att detta är en förständig åtgärd, inses lätt af en hvar: *pro primo* underlätta vi därigenom arbetet för våra tvättgummor, *pro secundo* måste vi för egen räkning nu, då helgen nalkas, så jämnt som möjligt fördela tid och arbetskraft mellan alla grenar af husliga sysslor. Alltså: tvätten undanstökas så tidigt som möjligt och göres i så liten skala som möjligt. Blott gardintvätten gömmes till sista veckan före jul, såvida man ej är nog lycklig att till hela sin våning ha dubbla ombyten. Ett förträffligt sätt att tvätta gardiner må i detta sammanhang meddelas.

Gardinerna hopvikas och nedläggas i en balja med kallt vatten samt få ligga däri öfver natten. Därför upptagas de, och vattnet bortslås. I baljan tillredes därefter en lut efter följande recept: 25 liter kokvarmt vatten ihålles först, och däri vispas ungefär 1 kilo såpa samt 2 matskedar ammoniak och 1 matsked terpentin. Nu nedläggas gardinerna i luten och få ligga där tre à fyra timmar. De upptagas sedan och sköljas väl i färskt vatten. Man får på inga villkor vrida dem, utan blott försiktigt krama vattnet ur dem. Nu äro de

färdiga att upphängas till torkning. Så fort som möjligt göres därpå stärkningen och strykningen.

Så snart tvätten är lyckligen manglad och struken, måste vi taga ihop med andra göromål. Minst fjorton dagar före jul företages *slakten*. Naturligtvis ställa sig förhållandena här liksom vid alla andra göromål betydligt olika för de särskilda hushållen, men ungefär samma hufvudsakliga grunder få väl dock öfverallt vara gällande. Den nytta vi alla draga af vår julslakt består ju icke blott däri, att matförråd samlas, utan att dessa användas så praktiskt som möjligt, att de äro så att säga lätt tillgängliga och fort anrättade.

(Forts.)

Omplanterad.

Af Sophie Linge.

Dröjande och trött gick hon uppför den gamla trätrappan, som ledde upp till vinden — där hennes rum var beläget — och hvilken, hur varligt hon än sökte att gå, knarrade under hennes fötter för hvar steg hon tog. Kommen dit upp, såg hon sig omkring med halft skygga, halft spanande blickar, som om hon fruktat för att någonting obestämdt, förfärligt skulle komma emot henne från en af de mörka vråarne, dit skenet af det ljus hon bar icke nådde. Att hafva sin väg öfver den kusliga vinden, då hon om aftnarne, efter slutade göromål i nedre våningen, skulle gå och lägga sig, var en dagligen upprepad pröfning för stackars lilla Hanna, som alltid varit mörkrädd, och som nu, på detta ställe, där allting ännu föreföll henne så besynnerligt och främmande, blifvit ännu mera nervös än vanligt.

Hennes hjärta började att dunka, så att hon själf kunde höra det, då hon borta under en af takstolarne fick se någonting lysande och glittrande, och det utan att skenet från hennes ljus trängde dit. Hon kunde ej gå till sängs, utan att först undersöka hvad det var, ty eljes skulle hon drömma därom hela natten, ifall hon ens kunde sova, men manne hon skulle våga gå dit och se efter, hvad det var?

Jo, hon skulle.

Med små smygande steg, som om hon fruktat för att väcka någon, och med ljust högt upplyftadt, nalkades hon det själflysande föremålet, som antog en allt mera gulaktig glans. Då hon kom närmare, måste hon emellertid le åt sin egen rädsla, ty det var endast några glasbitar, som lågo på golvet i sågspånen, och i hvilka en liten månstråle, som stal sig in genom en springa på taket, bröt sitt klara ljus.

Förundransvärdt! Den lilla månstrålen hade gjort en resa på många tusen mil genom den rena, genomskinliga etern för att bryta sitt ljus i några glasskärfvor på den mörka dammiga vinden. Det tycktes vara ändamålslost, men hon visste, att det fanns en förborgad mening i allting, och så var det nog också med detta.

Äfven hon hade nyligen gjort en resa — från det varma kärleksrika hemmet och hit bort till dessa främmande människor, af hvilka ingen kunde känna det ringaste intresse för henne, den obetydliga och okunniga lilla flickan, som ständigt behöfde rät-

tas och undervisas om, hur hon skulle uppfylla sina åligganden. Och *de* voro ej få. Åh, hon var så trött, så trött efter den långa, ansträngande dagen!

Där hon nu stod på den kalla vinden, började hon att skaka af köld och återhållna snyftningar, så att ljusstaken i hennes hand darrade. Nej, hon måste in för att riktigt få gråta ut — det är en sådan lättnad, när hjärtat vill sprängas af hemlängtan och bedröfvelse.

Hon öppnade dörren till sitt vindsrum, ställde ifrån sig ljuset samt kastade sig på knä framför bädden med ansiktet nedlutadt mellan de öfver täcket utsträckta smala armarne.

Nu kommo tårarne — hejdlöst, och hela hennes späda kropp skakade därvid. Men då hon riktigt gråtit ut, domnade hon så småningom af, där hon ännu låg kvar på golvet, och erfor nu blott en ljuflig känsla af befrielse. Hon drömde sig tillbaka till det hem, hon nödgats lämna, och tyckte sig åter sitta bland sina kära vid aftonlampan i det trefliga hvardagsrummet. Men så såg hon sin fars bleka, bekymrade ansikte och hörde honom säga:

»Vi äro för många här hemma . . . en af flickorna måste ut i världen.»

Modern såg på dem — först på den ena, så på den andra. Hvem af dem skulle det bli?

Hanna var endast sexton år — Mia ett par år äldre, men stackars Mia var halt och rörde sig blott med svårighet.

»Då blir det naturligtvis jag, far», svarade Hanna.

Hon var modig då — och offervillig. Men hvad hade det nu blifvit af henne? En feg liten stackare, som dukade under vid första motgång.

Hvarför låg hon nu här på knä — var det för att bedja? Ack nej, det hade hon ej gjort under de sista dagarne, när hon känt sig så bitter till sinnes och så trött. Men nu kom en bönesuck — en enda — med anropande om hjälp och förlåtelse.

Hon steg upp och tände sin lampa. Det lilla rummet med sina ljusa väggar lystes därvid upp som till en fest, och Hanna såg sig omkring, som om det varit alldeles nytt för henne. Hon hade ej förr lagt märke till, huru hemtrefligt det i själfva verket var med sin enkla, men propra utstyrelse. De luftiga gardinerna, hörnsoffan, den lilla bokhyllan med hennes kära böcker och — hvad var detta? — där framme på bordet vid fönstret en blommande nejlika, som spridde sin doft i hela rummet.

Allt det andra hade kanske stått där förut, men denna blomma var säkert dinställd för att glädja henne. Man hade således tänkt på att göra det.

Hade man också egentligen varit ovänlig mot henne i det nya hemmet? Fruen i huset, hvars hjälp hon skulle blifva, hade mött henne med ett varmt välkommen, och barnen hade från första stunden hyllat sig till henne. Men i ett stort hushåll kunna göromålen ej alltid regleras, så att ej arbetet hopas en och annan gång, och det hade särskildt varit fallet nu under dessa första dagar hon varit medlem af familjen.

Hanna var ej van vid strängt kroppsarbete — hon hade helt nyligen lämnat pensionen — och de rättelser man nödgats att göra, hur finkänsligt de än blifvit framförda, hade irriterat henne. Motvilligt hade

hon uppfyllt sina plikter, och allt arbete, som går med olust, tröttar ovillkorligen.

När allt kom omkring, så var det kanske endast hos henne själf, som felet låg, och hon insåg nu, att det fordrats mycket tålamod, för att man skulle kunnat ha fördrag med hennes tunga lynne och surmulna ansikte under de gångna dagarne.

Hon kom åter att tänka på månstrålen och glasbitarne därute på vinden. Om äfven hon gaf af sitt fulla rika hjärta, då skulle hon säkert få det tillbaka i vänlighet och tillgifvenhet. Ja, hon ville försöka att lefva sig in i det nya hemmet, så att dess intressen, dess fröjder och dess sorger blefve ett med hennes egna, och hon skulle då ej längre känna sig så alldeles utom det hela, som nu var fallet.

Trötthetskänslan hade nu till det mesta gått öfver, och hon beslöt att skriva till sin mor, innan hon gick till sängs, och då riktigt bikta sig för henne samt lofva bot och bättring för framtiden.

»Var ej ängslig för mig, mamma,» — så slutade hon sitt bref — »jag skall nog så småningom slå rot i den nya jordmånen, och då skall du ej längre behöfva att blygas öfver din dumma och otacksamma flicka.»

Förflugna ord.

För några år sedan träffade jag då och då hos gemensamma bekanta en herr och fru B. De voro båda mycket angenäma sällskapsmänniskor, och vi hade många trefliga stunder tillsammans.

Fru B. hade en stor familj att sköta om — barnen voro ej mindre än sju —, och ibland hände det nog, att hon klagade en smula öfver all den omtanke och allt det arbete den förskaffade henne. Herr och fru B. ansågos emellertid vara mycket rika, och ekonomiska bekymmer hade aldrig förmörkat deras dagar. Man fick heller icke alls det intrycket, att den lilla fruns små klagovisor hade något verkligt missnöje till grund — de voro egentligen blott en »façon de parler» —, och man hade en bestämd känsla af att familjen B. var sällspordt lycklig.

Det väckte därför allmän bestörtning, när en dag underrättelse kom, att herr B. själf förkortat sitt lif. Och ännu mera häpen blef man, då man erfor, att orsaken till själfmordet varit den nära förestående upptäckten af betydliga förfalskningar och den därmed förenade ruinen och vanäran.

De förut nämnda vännerna togo sig med den ömmaste omsorg af den förtviflade änkan, som ej hade ens den trösten att kunna med aktning tänka på sin förlorade make. Den skam och det elände, som drabbat henne och hennes kära små, gjorde henne alldeles utom sig af förtviflan. Och när det en dag berättades för henne, att från huset närmast intill det hon bebodde ett stycke af en takgesims fallit ned i hufvudet på en liten flicka, så att denna strax därpå afidit, utbrast hon i sin gränslösa sorg: »Ack, om det varit en af mina i stället!»

Fru B. hade emellertid många goda vänner, och genom dessa fick hon ett visserligen tarfligt, men dock tillräckligt bröd för sig och de sina. Så gick ungefär ett half-

år. Jag hade varit bortrest nästan hela denna tid och ej hört något om fru B. Plötsligt en dag fick jag i en tidning se en dödsannons, undertecknad med hennes namn.

Där stod: »Att min innerligt älskade son Karl genom olyckshändelse afled etc.» Jag fick sedermera veta, att det var sitt käraste, mest förhoppningsfulla barn hon mist. Olyckshändelsen var drunkning. — De förflugna orden hade på ett förfärligt sätt gått igen.

* * *

En dag gick jag på besök till en af mina vänner, en ung fru. När jag kom in i salen, fann jag henne sysselsatt med att vattna sina växter; hennes femåriga dotter sprang omkring och kastade boll. I sin ifver att fånga bollen stötte den lilla rätt som det var till modern, så att denna fick blomvattnet öfver sig. Hon blef otålig och utbrast: »Jämt springer du då också i vägen!» Öfver den lillas ansikte lade sig ett uttryck af stilla vemod, och hon slutade genast att leka. Jag vet ej hur det kom sig, att moderns ord brände sig in i mitt minne; man hör ju tidt och ofta, att barn få sådana där häftiga tillrättavisningar. Och jag visste ju, att min vän var en i allo god mor, som med den innerligaste kärlek var fäst vid sin lilla rara tös.

Ett par månader därefter insjuknade Gärda häftigt i skarlakansfeber. Läkare och föräldrar uppbjödo alla krafter för att rädda henne; modern vek knappt ett ögonblick från sin älsklings sida och vårdade henne med outtröttlig omsorg, men förgäves. Sjukdomen tog en olycklig vändning, och — hemmets lilla solstråle var borta för alltid.

När jag ett par dagar efter dödsfallet besökte min vän, berättade hon, under förtviflans tårar, följande: »Minns du, hur jag den där gången, när hon knuffade till mig, så att jag spillde ut blomvattnet, sade, att hon jämt var i vägen. Vet du, en dag i början af sin sjukdom satte hon sig upp i sängen, slog armarna om min hals och sade: 'Nu, mamma min, springer Gärda inte jämt i vägen för dig. Nu ligger hon så stilla'. — Åh, kan du förstå, hur detta känns nu! De där orden med deras sorgsna tonfall ljuda i mina öron dag och natt; jag får aldrig ro för dem; det känns, som om jag till min lilla förlorade älskling hade en skuld, som ej kan utplånas.»

* * *

I en familj lästes en afton högt ur en bok, som handlade om en ung styfemor och alla de lidanden hon hade att genomgå, innan hon lyckades vinna sina styfbarns ömhet och förtroende. Särskildt nämndes, att barnen länge nekade att ge henne modersnamn.

Efter slutad läsning reste sig husets äldsta dotter och sade med blixtrande ögon. »Aldrig, aldrig skulle jag låta ordet mamma komma öfver mina läppar annat än till min egen mor. Och aldrig skulle jag skänka min kärlek åt den, som tagit hennes plats.» — Några år därefter var hon själf styfemor för tre barn. Förhållandet mellan henne och dem var det sämsta. Jag tror, att de betraktade styfmodern såsom sin värsta fiende. Hennes äktenskap blef i hög grad olyckligt; hon och barnen förbittrade ömsidigt hvarandras lif. Många gånger hörde jag henne klaga bl. a. öfver att dessa aldrig gifvit henne modersnamn. Jag tänkte

då alltid på hennes yttrande den där kvällen, och på hur förfärligt lifvet kan ta oss människor på orden. *V—na.*

Ett känt behof...?

I ett af Iduns senaste nummer lyder en bland frågorna (n:r 1041): »En ung flicka af medelklassen, med god uppfostran, som olyckligtvis ej har något sympatiskt umgänge, frågar, om det bland Iduns läsare eller läsarinor finns någon med lust och tillfälle att korrespondera med henne. Svar etc.»

Under det jag läste ofvanstående vädjan, återfördes i mitt minne, att jag någon gång läst om att i England är till finnas ett sällskap eller en förening, hvars medlemmar åtagit sig en korrespondens sådan den vår unga Vesta här ofvan utber sig förmånen af.

Häftet med dess redogörelse för det korresponderande sällskapet är mig ej möjligt att återfinna, men jag är öfvertygad att nödiga upplysningar lätteligen stå att få från London, om i Sverige ett dylikt sällskap skulle anses önskvärdt och fordras för att fylla ett länge närdt behof. Personer finnas nog äfven här, som kunna känna sig manade att följa det gifna exemplet och komma till hjälp med olika spörsmåls lösande, i händelse härstädes existerar något betydligare flertal unga flickor, som ej bland sina närstående anse sig i stånd att få någon ledtråd i sina funderingars trasslade gångar.

Genom att få framlägga dunkelt tänkta och outvecklade idéer kunna unga sinnen dans och vinna i helgjuttenhet under det skriftliga umgänget med dem, som hafva en rikare tankevärld, bokliga insikter såväl som hjärtats bildning. Förkofras såväl till karaktär som till hjärta och sinnelag. Bildas och uppmykas genom inhämtande af andras erfarenhet i fördragsamhetens och saktmodets skola. I deltagandet och intresset, som de veta sig kunna påräkna, finna styrka och ödmjuk uthållighet i en ofta ojämn strid, där motgångar och vidrigheter synas allt för öfvermäktiga gent emot en i striden ej sällan ensam kämpande.

Det engelska sällskapets styrande andar länkade samman korrespondenter, som de ansågo mest lämpade för hvarandras skaplynnen, omständigheter eller förhållanden i öfrigt. Manliga medlemmar, som brevväxlade med unga oförstådda flickor, kan jag ej påminna mig omnämnas.

Det omtalade sällskapet hade satt sig före att under en brevväxlings många skiftande uppslag och tankeutbyten komma yngre, i oklarhet famlande medsystrar till nytta, stöd, uppmuntran, men äfven att blifva dem ett medel till uppfostrande bildning. De brevväxlade hade aldrig sammanträffat. De voro spridda i moderlandet, kolonierna, utlandet! Icke dess mindre hade genom breven varm tillgifvenhet grundlagts, sammanbindande de närmare eller fjärrare skriftebarnen och deras respektive råd- och hjälparinnor. I den redogörelse, jag såg, framhölls, huru som de yngres karaktärer vunnit i fasthet och utvecklat i det tryggande medvetandet af en äldres ledning och vakande intresse; sjäftilliten hade ökat, där den fanns, eller skapats, där den tillförene ej förekommit. Äldre, utan närmare anhöriga,

eller äldre personer, som till följd af en eller annan orsak äro enslingar, kunna i en dylik skriftväxling få ett tomrum fylldt, ett mål för sitt intresse, någon att hysa delta-gande för, d. v. s. en annan mänsklig varelse och inte — en hund eller katt.

En dylik skriftväxling lägger stora kraf på den mognare och i lifvets erfarenhet bevandrade. Den fordrar klok taktfullhet och förmåga att se saker i sin rätta dager, att veta skilja mellan känslorjunk och ett sinne i verkligt behof af kärleksfull ledning. Den fordrar takt och hjärta. Den fordrar förstånd, hvar det är barmhärtigare att nedrifva än att bygga illusioner. Sådana brevskrifvare må vara både allvarliga och glada, fromma och bestämda. De skola förstå att säga ifrån, när glädighet vill öfvergå i yra utan sans, när godheten hotar att bli efterlåtenhet och blygheten sipphet. Deras lära bör vara glad fördragsamhet, tappert tålamod, saktmod, själfaktning.

Bell.

”Skönhetsmedel”.

(Uppsatsen öfversedd och gillad af Iduns läkare.)

Önskan att bibehålla flyende ungdom och skönhet är så gammal som världen; konsten, eller rättare försöket att göra det har först efter hand bragts till allt högre fulländning. I gamla tider följde man med barnlig naivitet och blind tro charlatanens lika oskadliga som, till sina följder, värdelösa kurer. I vår tid sätter man med rätta endast tillit till sådana försköningsmedel, vid hvilkas sammansättning vetenskapen gjort sina nyaste rön gällande. Då så mycket i dessa dagar ordas om hyns vård och om dessa »ansiktskonstnärer», hvilka genom massage, ångbad och annan behandling utlofva förnying åt hvem som vill anförtro sig i deras händer, torde måhända några utdrag ur en tysk författares uppsats om äldre tiders skönhetsmedel vara af intresse för Iduns läsarinor.

Se här till exempel hvad den store örtblandaren och mästaren, Hieronimus Brunswyg, berättas hafva förordnat angående den för dåtidens skönhetsvatten — »till att göra ansiktet hvitt, rent, klart och skönt» — så oumbärliga majdaggens insamlande:

»Majdagg skall sålunda beredas och insamlas. Bästa tiden och sättet därtill är, att man midt i maj månad, när som månens är full, tager och går ut en ljus, klar morgonstund, före solens uppgång och då det icke hafver regnat aftonen förut, ej heller om natten; man tage så en vacker hvit duk, eller slöja, och drage den öfver en äng eller gräsmatta, på hvilken många ädla blommor växa, därefter man vrider ur den öfver ett glas. Detta göre man så ofta, till dess man nog hafver, och sile det sedan genom en yllen duk, sådan som brukas till att klara drycker med; så skall det stå uti solen uppå XXX dagar.»

Detta återfinnes i en diger bok på 680 sidor kallad: »Konsten att destillera», tryckt redan i thet året 1507, hvilken därjämte äfven innehåller recept på den tidens alla brukliga läkemedel.

Majdagg och marsnövatten äro emellertid redan för längesedan ej mera tillfinnas på apoteken, ehuruval gammalt folk ännu tror på deras hemliga förmåga att försköna ansiktet. Båda göra de huden hvit och gifva ren, klar färg. Om nu någon skrattar ut dem, hvilka som en klenod förvara upptöad snö på flaskor, och frågar, huru kan dag eller snövattnen vara bättre än vanligt vatten, så kunna vi svara, att det i dag och snö verkligen förefinnes ett visst något, som är istånd att göra huden bländande hvit. Hvad det är, därtill skola vi senare återkomma, nu först det gamla och sedan det förklarande nya.

Majdagg, den om våren ur de beskurna vinstockarne drypande saften och det vatten, som samlar sig i kardborrplantans bägarlika blad, voro i gamla tider hufvudbeståndsdelar i skönhetsvatten. Visserligen behöfde de dock äfven andra kraftigare tillsatser af på den tiden mestadels dyrbara ämnen, svåra att anskaffa, emedan den billiga järnvägsfrakten då icke existerade. Af dessa vill jag endast nämna några, hvilkas verk-

ningar icke kunna bestridas, och hvilka ännu i dag äro oersättliga för toalett-kemien.

För det första nämnes borax, »som af guldsmeder brukas». Borax hämtades från Italien; den renaste kom från Venedig, senare från Holland, där det från Asien härstammande råmaterial rafinerades. Borax har samma egenskaper, som en mild tvål. Den gör vattnet mjukt, och häraf kommer det sig, att tvål skummar kraftigare i med borax uppblandadt vatten än i hårdt vatten. Detta skönhetsmedels verkningar förklaras sålunda mycket lätt. Det renar huden, emedan det sjäft likt tvålen upplöser orenligheten, och vidare underhjälp det tvålens funktioner. Den, som endast har hårdt tvättvatten till tillgå, finner i borax ett förträffligt toalettmedel och skall inom kort komma till den åsikten, att de gamle hade god iakttagelseförmåga, då de valde detta milda, giffria salt vid hudens vård.

För det andra satte man kamfer till skönhetsvattnen. Det fanns en »furstinna och hertiginna af Österrike», som begagnade ett vatten till att försköna ansiktet, fördrifva rynkor och gifva frisk hy, hvilket utom majdagg, bönblommor och hvitt liljevatten, äfven innehöll kamfer och ägghvita, och hvilket skulle torka in på ansiktet. Det var äfven föreskrifvet att vid begagnandet af detta skönhetsmedel undvika luft och solsken. Alla eteriska oljor verka mer eller mindre anti-septiskt, och i utspädd form utöfva de på huden en svag retning, som höjer dess livsverksamhet. Ju verksamare huden är, ju normalare den af-söndras och åter tillväxer, desto friskare och vackrare är den. Huden, hvilken liksom hela människan, har mycket att lida af det s. k. kulturlifvet, utestängd från fria luften och utsatt för gaslusets fördärliga utdunstningar behöfver upplifvas, och därför äro de många starkt parfymerade toalettessencerna ett af behofvet påkalladt, nödvändigt ondt. Till sina verkningar öfverträffas de emellertid alla af kamfer, ett äkta nervmedel, om den också icke äger den ljuvaste doft!

Det finnes numera intet land, som icke måste gifva sin tribut af vällukter till toalettbordet. Öfverallt förstår man att uppsåra och begagna sig af blommor, kådor och balsamer. Till och med illaluktande sådana användas för att höja parfymernas angenäma doft. Så är t. ex. den vidriga mysken oumbärlig, emedan den harmoniskt binder och förenar vällukterna.

Kamfer är billigare än orkidéernas och de andra växternas dyrbara oljor. Den kostar omkring 5 kronor pr kilo. Ylang-ylang-oljan betingar däremot ett pris af 450, den bästa turkiska rosenoljan 540 och tysk rosenolja, emedan den är ännu finare, öfver 1,100 kronor pr kilo. Lika dyrbar är violrotoljan; oljan af inhemska kamomillen, som märkligt nog är mörkblå, kostar omkring 270, arnikaoljan ända till 1,800 kronor kilo't. Arnikaoljan gifver nämligen helt obetydligt olja, häraf kommer det sig att den är dyrare än själfva rosenoljan.

De eteriska oljorna, hvilka till sin kemiska sammansättning likna terpeninolja, hafva förmåga att förvandla luftens syre till ozon, och enär ozon verkar blekande, kan man betrakta dem som blekmedel. Såsom toalettmedel, tillsatta rent vatten, hafva de en trefaldig verkan.

Först fröjda de luktsinnet genom sin doft, för det andra frambringa de genom sin svaga retning på huden en uppfriskande känsla, och för det tredje bleka de huden helt litet, därför att de framkalla ozon. Så obetydligt är emellertid detta, att man ej förmår upptäcka det efter endast ett par tvättningar, men efter någon tid blir det märkbart, på samma sätt som ett stycke linneväfs gråa färgton, först efter flere veckors sorgfällig gräsblekning, förvandlas till bländande hvitt.

Den, som vill öfvertyga sig om de eteriska oljornas blekande förmåga, tage korken ur en sedan längre tid i bruk varande eau de cologne-flaska, låte den torka och betrakte den noga. Det visar sig då, att öfverallt där eau de cologne kommit i beröring därmed, har den gulbruna korken blifvit hvit. Korkarne i terpeninoljaflaskor blekas icke allenast ljusgula, utan uppträas så småningom helt och hållet. Mest i ögonen fallande blir blekningsprocessen, när dagsljuset får medverka. Naturligtvis undergå de eteriska oljorna, hvilka i förening med sprit utgöra hufvudbeståndsdelarne i alla parfym, en förvandling, i det de förena sig med syret. Detta ger sig tillkänna genom deras förändrade lukt, hvilken förlorar sig och blir terpeninartad. Därför är det rådligt att bevara sina välluktande essencer i ett mörkt rum. Eau de cologne, hvilken innehåller de oljor som vinnas af citronsläk-

rekommenderas såsom de bästa och tillförligaste preparat för tändernas och munnsrensning. Säljas hos de flesta bok- och parfymhandlande i riket samt i parti med hög rabatt hos Carl G. Leth, Drothingatan 44 Stockholm, samt hos tandläkare C. O. Koch, Linköping.

Tandläkare C. O. Koch = tandpasta Floriline, muntinktur Odontofyl och patent Tandborstar

Juvelerare
K. ANDERSON
1 Jakobstorg 1

Ringar, Armband, Kedjor, Broscher, Kedjearmband, Nålar,
Bref besvaras omgående.

Silfverarbeten,
Bordsilfver.

Modernast!
Solidast!
Billigast!

tets träd — såväl af deras blommor som frukter — är det äldsta och angenämaste af alla toalettmiddel och kan icke uppnås af någon annan sammansättning. Den, som nu tror, att hans hud kunde hafva nytta af litet kamfer, kan upplösa sådan af en nöts storlek i en liten eau de cologne-flaska och begagna det, droppvis tillsatt rent, friskt tvättvatten.

(Forts.)

Om hösten.

Om hösten, en mänskensnatt.

Jag sitter och drömmar på balkongen, kanske för sista gången innan vintern — innan dörrarna spikas igen.

Öfver mitt hufvud hvälfver sig himlen klar. Den är ej sommarnattens, som liknar ett sväfvande, dunlikt flor; ej vinternattens, som är mäktig, fast, nästan solid. Den är ett oändligt hvalf af någon luftig, djupblå materia, ett lätt, skälfvande hvalf. Månen sitter däruppe som en guldmedaljong i hvalfvets vägg, och det är öfversålladt af stjärnor. Ej vinternattens stjärnor, som skifta i alla färger, i grönblikt, i gyllenrött, i brandgult. De lysa i mänskenet som bleka ljus, alla i samma matta, dämpade guldglans. Och öfver all världen breder ett norrsken sina väldiga armar. Det skjuter upp ur ett hvitblått hvalf vid norra horisonten, men det slår broar öfver vida rymder, långt ned mot söder. Det första norrsken jag sett i höst — den första påminnelsen från himlen om att vintern stundar...

Mina drömmar vandra fram öfver de hvita broarna, de sänka sig och glida in i parkens dunkel. Träden drömma väl, de ock. De stå där tysta, men jag hviskar till dem, det är som jag förstode dem, och dock tyckas de mig som väsen af ett annat slag än jag — underliga, olyckliga väsen. De vida, höghvalda kronorna ha glesnat, endast här och där hänger en klunga löf kvar på grenarna.

Kronorna, de bli till kroppar inför mig. Grenarna bli armar. Och hvem det är, vet jag ej, men någon vill slita bort grönskan från deras kvistverk, kläderna från deras kropp, och de streta mot, någon vill rycka till sig de sista bladen från grenarna, de sista flikarna af deras fattiga hölje. Med sina sista krafter hålla de kvar dem, de sista arma trasorna. De ha ju burit dem under sin lyckligaste tid. Därför känns det väl tungt att skiljas från dem.

Nere mellan stammarne ligger dödens tystnad. Mellan de orörliga, djupsvarta skuggornas skarpa konturer snyga sig måndagrarna fram med ljudlösa fjät. Marken är sällad med löf, men de ha ej dagens bjärta, solförgyllda färger, mänskenet försilfrar dem, endast en svag, knappt märkbar röd ton skimrar igenom försilfringen som på en gammal nött bricka.

Då hör jag steg genom tystnaden — då skälfver en snyftning genom stillheten. Två svarta skepnader komma vandrande framåt allén, i skuggan smälta de samman till en, i dagarna särskiljas de åter, tätt bredvid hvarann.

De närma sig. Den enes steg äro långa, taktfasta, beslutsamma. Hårda, obevekliga steg: det är en man. Den andras gång är ojämn, som en sömngångerskas. Än stannar hon, än ilar hon fram med brådsnkande, nervös hast och drar honom med sig. Det är hon, som snyftar.

De gå stumma arm i arm. Jag kan ej urskilja deras drag, men jag vet, att hans läppar äro hårdt slutna och hans panna rynkad, och att hans ögon stirra rakt fram. Med deras steg skälfva äfven hennes snyftningar allt närmare. De skära genom tystnaden, de

vrida sig i våldsamt gråt, de klamra sig fast vid träden och slingra sina armar om stammarna i bön och i vända. Men natten är kall, och tystnaden är orörlig, och träden ha sin egen sorg.

Så fjärma sig stegen, de gå förbi och dö han bort i halfdunklet.

Jag ser mot himlen: den hvälfver sig lika hög och klar öfver all jorden, och norrskenet slår sina väldiga bryggor öfver rymderna. Min synkrets är trång, parkens höghvalda träd skydda den, men jag anar, att det finns stränder, som bindas samman af norrskenets broar.

Karl Erik Forsslund.

Ur notisboken.

Kronprinsessan Viktoria afreste i går torsdag från Baden-Baden till Rom. Tvänne af hennes hemmavarande söner, prinsarne Wilhelm och Erik, ha beklagligt nog insjuknat i difteri. Prinsarnes tillstånd är dock efter omständigheterna tillfredsställande, hvadan man bör kunna hoppas, att sjukdomens vidare förlopp ej skall bli ägnadt ingifva den ömma modern allt för stora farhågor, där hon i fjärran land själf så väl för sin hälsa behöfver ro och sinneslugn.

För ärkebiskopinnan Klara Sundberg höll domprosten Sundelin ett varmhjärtadt tal vid den lysande fest, med hvilken i måndags Upsala samhälle högtidlighöll ärkebiskop Sundbergs 25 års-jubileum som svenska kyrkans primas. Ärkebiskopen svarade å sin makas vägnar i ett mycket humoristiskt och med stort bifall mottaget anförande. Han trodde, sade han, mera om henne än om sig själf. Ett hufvudspörsmål vore, fortsatte han, huru vida hon ej i hög grad bidragit till, att jag fått primatet inom svenska kyrkan; och det är icke så underligt, som det låter, ty vid alla prästval, inklusive biskopsval, frågas icke så mycket efter, *hvad* frun är som *hurudan* hon är. Och på sådant beror ofta utgången. (Stormande munterhet.) Därför trodde talaren sig stå i »vissa förbindelser» till sin hustru.

Broderier och konstväfnader. Å svensk konstslöjdsutställnings handarbetsafdelning härstädes har den sedvanliga höstutställningen af broderier och konstväfnader pågått denna vecka. Bland de utställda föremålen märkes en hvit portière med praktfullt silkesbroderi, utförd af några damer ur den högre societeten och afsedd som kunglig bröllopsgåfva.

Kvinnliga apotekare. För vinnande af inträde såsom apotekselever har vid Nyköpings allmänna läroverk aflagts examen af *Hedvig Kristina Bäckgren* och *Anna Gertrud Centervall*, båda från Askersund.

Ett tragiskt kvinnoöde. En svenska, fru *Emma Funch*, född *Lagerheim*, tog sig i måndags af daga i Köpenhamn medels hängning, antagligen i ett anfall af sinnessjukdom. Hon hade fört ett äfventyrligt lif, men 1860 blifvit gift med grosshandlaren och fabriksägaren i Köpenhamn D. E. Funch, från hvilken hon dock för flere år sedan skilts. Hon lefde därefter ensam samt var satt under förmyndare. Allt talar för att den förtviflade handlingen begåtts under ett tillstånd, då hon icke längre var ansvarig för sina handlingar. Hon hade aftonen förut uppträdt på gatan i blotta linnet, men blifvit förd till sängs. Under vakternas frånvaro hängde hon sig.

Den på ett så beklagligt sätt omkomna var född 1834 och dotter till framlidne excellensen frih. *Elias Lagerheim*, således en syster till de förenade rikenas minister i Berlin.

Valkyrian.

Det var högtid å k. operan i torsdags. I den till sista plats fullsatta salongen såg man samlade alla mera frumstående utöfvare och älskare af musik, däribland h. m:t konungen, som före sin bortresa samma afton öfvervar första akten, samt prins Eugen. Öfver allas anleten låg spänd förväntan, fruktan eller misstro. Det hade så länge talats om, att »Valkyrian» skulle upptagas på vår operascen, och då nu ändtligen man satt där och väntade, att ridån skulle gå upp för det första uppförandet af densamma, gjorde sig nog mången den frågan, huru det vanskliga försöket skulle aflöpa. De, som haft tillfälle närvara vid generalrepetitionen ett par dagar förut, voro emellertid fullkomligt lugna. De hade redan fått klart för sig, att försöket lyckats, och premièrepubliken fick än bättre tillfälle att konstatera framgången.

Efter Bayreuth-sed blåses före hvarje akts början en fanfar med motiv ur akten. Detta sätter åhöraren genast i stämning. Den ordinarie ridån går kort därpå upp, musiken begynner, och efter några takter drages ett inre tudeladt förhänge åt sidorna och öppnar scenen. Denna föreställer i första akten Hundings boning, uppträdd kring stammen af en mäktig ask, hvars grenar sträcka sig ut genom taket.

Men innan vi gå vidare, vilja vi i korthet nämna några ord om själfva dramat, innehållet i operan. Ämnet är af Wagner hämtadt ur en nordisk saga från nio- eller tiohundraåret, kallad *Völsungasagan*. Denna är dock af tonsättarens skalden något fritt omdiktad. Hundung är en kämpe, som gift sig med Sieglinde mot hennes vilja. Till dennes boning kommer — första akten — en afton, uttrötad, förföljd och vapenlös, Siegmund, finner här under Hundings bortavaro Sieglinde, som läskar hans törst och vederkvicker honom. Hundung återkommer, finner med förvåning en främling i sitt hus och öfverraskas tillika af en viss likhet mellan denna och Sieglinde. Siegmund förtäljer sina öden, och härunder finner Hundung, att han framför sig har den flyende fiende, hvars spår han söker. Hållande gästfrihetens lag i helgd, tillsäger han Siegmund, att denne kan vara trygg öfver natten, men tidigt följande morgon skall strid stånda. Han går nu till hvila med Sieglinde, som han nyss barskt tillsagt att tillreda hans nattdryck och gå förut. Siegmund kastar sig på lägret vid härden. Efter en stund inkommer åter Sieglinde. Nedtryckt af sitt henne påtvungna äktenskap med Hundung och oemotståndligt dragen till Siegmund, har hon med en bedöfvande dryck sänkt sin make i djup sömn samt nu kommit för att gifva Siegmund tillfälle att rädda sig. Hon väcker honom därför och visar honom ett svärd, som af Wotan (= Odin) drifvits in i askens stam ända till fästet, och som skall tillhöra den, som förmår draga ut detsamma. Ingen har hittills lyckats. Måhända skall Siegmund förmå det, måhända är han den hjälte, som skall rädda och upprätta henne. Under Sieglindes berättelse om Wotan och svärdet betages Siegmund alltmånga af tjuvning, och vid dess slut trycker han henne lidelsefullt till sitt bröst. Dörrarna till salen slås nu upp af en vindfläkt, och in lyser den härligaste månljusa vårnatt. Siegmund drager Sieglinde sakt och bredvid sig på lägret, och här finna brudgom och brud, broder och syster hvarandra. De båda äro nämligen tvillingssystrar och barn till Wotan. Efter den härliga kärleksscenen med Siegmunds sång om vär och kärlek fattar denne hänyrckt svärdsfästet och drager svärdet med ett ryck ur askens stam. Nu skall hon följa honom, och svärdet skall skydda dem. Åter sluter han henne i glödande berusning till sitt bröst och förhänget fälles hastigt ned.

Andra akten föreställer en vild klipptrakt. Wotan och valkyrian Brünhilde, gudens älskingsdotter, stå midt emot hvarandra. Hundung, som anropat Wotans gemål Fricka, äktenskapets beskyddarinna, om hjälp, är nu på jakt efter Siegmund och Sieglinde, och strid mellan honom och den förre förestår. Wotan uppmanar nu Brünnhilde att förhjälp Siegmund till seger, men kort därpå kommer Fricka åkande efter sitt väderusspann och tvingar Wotan att i stället befalla Brünnhilde att låta Siegmund falla i striden. Förtviflad öfver sin ofrihet aflägsnar sig Wotan, sedan han befallt Brünnhilde att uppfylla den bortfarande Frickas vilja. Sedan scenen stått tom en stund, inkomma Siegmund och Sieglinde, den senare dödstrött af strapatserna under flykten. Hon sjunker ned och somnar med hufvudet i Sieg-

munds knä. Brünnhilde kommer dyster in på scenen, och hennes samtal med Siegmund utgör en af de vackraste och mest poetiska scenerna i hela dramat. Hon ger hjälten tillkänna, att han nu måste följa henne till Valhall. Men då han af henne tillika får veta, att Sieglinde ej vill följa honom, afstår han hellre från Valhalls alla härligheter och går till Hel. Och i förtviflan drager han svärdet för att därmed döda den sof-vande Sieglinde. Valkyrian röres nu öfver så mycken kärlek och loftar att mot Wotans befallning skänka honom segern. Hundingen kommer och striden upplågar. Valkyrian står skyddande vid Siegmunds sida, men för Wotan själf, som förnummit hennes brott mot hans befallning och själf finner sig hos de stridande, måste hon fly och Siegmund faller, genomborrad af Hundings svärd. Denne störtar dock själf död till marken vid Wotans föraktfulla handvink. Under striden har emellertid Brünnhilde skyndat ned till Sieglinde, hvilken hon för det barns skull, denna bär i sitt lif, nödvändigt vill rädda.

I tredje akten träffas Brünnhilde af straffet för att hon vågat trotsa Wotans bud. Ånskönt hon är gudens mest älskade dotter, måste han, om det ock svider honom i hjärtat, straffa den brottsliga. Innan straffet når henne, har hon emellertid hunnit anvisa Sieglinde en säker tillflyktsort undan Wotans hämd. Sedan guden nu tagit ett rörande afsked af sin älskade Brünnhilde, bindes denna i trolldöms vid en klippa, hvilken omgäfvades med eld och lågor. Här skall hon ligga, tills den frie hjälte kommer, som vågar genomtränga elden och vinna henne till sitt lif. Här slutar dramat. Den hjälte, som befriar Brünnhilde, blir Siegfried, sonen af Siegmund och Sieglinde. Men detta tillhör tetralogien Niebelungenrings andra dag. »Valkyrian» är som bekant dess första och »Götterdämmerung» (gudarnes skymning, ragnarök) dess tredje. De tre föregås af förspelet »Rheingold».

Till detta textinnehåll har Wagner komponerat en musik, som från början till slut utgör en den härligaste och mest storslagna symfoni. Byggt på en mångfald motiv, än veka och innerliga, än stolta eller dystra, alltid högst karaktäristiska, kan detta musikdrama icke förfela att göra ett djupt intryck på en hvar, som har något sinne för musik och musikalisk karaktäristik. De handlande personernas alla tankar, känslor och stämningar inväfas i en musikalisk dräkt så mångskiftande och karaktärerna allsidigt belysande, att dessa framträda som helgjutna. De finnas, som sakna det melodiosa elementet i denna opera. Följer man dock rätt med, så behöfver man ej söka länge, innan man här finner melodier af ovanligt anslående och tilltalande beskaffenhet. Vi erinra om den storslagna kärleks-scenen mellan Siegmund och Sieglinde i första akten med den förres härliga sång till våren och kärleken samt Wotans afsked till Brünnhilde i sista akten. Scenen mellan Brünnhilde och Siegmund i andra akten hör äfven i musikaliskt hänseende till operans glanspunkter. Orkestern spelar naturligtvis i denna opera hufvudrollen, och här har Wagner använt alla till buds stående hjälpmedel. Ställer kompositören stora anspråk på solisterna, så gör han det ej mindre på orkestern. Vårt k. hofkapell besegrade dock alla svårigheter och skötte sig på ett sätt, som länders detsamma samt den energiske och skicklige inöfvaren af denna opera, hr *Andreas Hallén*, till ovanskelig heder.

Hvad utförandet för öfrigt beträffar, så har detta helt säkert öfverträffat de flestas förväntningar. Det är ej nog med att totalintrycket blef godt, på somliga händer var utförandet helt enkelt utmärkt. Främst står onekligen fru *Östberg* som Sieglinde. Vi hafva sällan hört henne så till sin fördel, och dock är man ju van att af henne som oftast bjudas på det bästa. I såväl musikaliskt som dramatiskt hänseende åstadkommer hon här en bild af den högsta helgjutethet. Stämmans väljud och hennes förträffliga sångkonst äro af den högsta verkan på åhöraren. I allo värdigt vid hennes sida står fru *Linden* i Frickas korta roll. I titelrollen som valkyrian Brünnhilde lyckas fru *Almati-Rundberg* vida bättre, än vi och mången med oss väntat. Och då vid vår k. opera säkerligen ej finnes någon annan, som skulle kunnat gå i land med detta parti, är fru A.-R. värd mycket erkännande för den omsorg, hon nedlagt på instuderandet af detta särdeles fordrande parti. Stämman, som vidlades af åtskilliga brister, gör sig dock här i allmänhet bra gällande, till och med i det svåra, men mycket karaktäristiska valkyrieropet i början af andra akten. Fru A.-R. fyller sin plats och prestationen är en af hennes bästa. Siegmund har i

hr *Bratbost* fått en framställare, som skulle vara förträfflig, om han alltid sjönge rent. Nu sjunger han emellertid ofta för högt, och detta verkar störande. Maskering och spel äro särdeles bra. Hr *Söderman* är en, särskildt i musikaliskt hänseende, mycket god Wotan, som endast behöfde vara en fot längre för att vara en i alla afseenden imponerande och förträfflig valfader. Sist, men ej sämst, nämna vi hr *Sellergren*, hvilken i Hundings gestalt gaf en dråplig bild af en ordkarg forntida kämpe. Både sång och minspel äro särdeles uttrycksfulla. — De åtta valkyriorna, hvilkas svåra ensemble i början af tredje akten går med glans, utföres af fröknarna *Karlsöhn*, *Lindgren*, *Frödin*, *Olsen*, *Sparman* och *Kragballe* samt fruarna *Linné* och *Lindström*.

Operan gafs äfven i lördags för fullsatt salong, och båda aftnarne hafva de uppträdande och utförandet hälsats med det mest entusiastiska bifall och många inropningar, första aftonen äfven af kapellmästaren och regissören, hvilken senare ock förtjenar loford för den vackra och praktiga iscensättningen. *Den 13 nov.*

Sen till, att *Idun* och *Iduns Modetidning* finnas hos alla edra bekanta!

Teater och musik.

Dramatiska teatern. Åter ett nytt program, delvis af högt intresse! En ung fransk skald, *Edmond Rostand*, har i »Romantik», en treaktskomedi på melodiskt klingande vers, till svenska toner lyckligt transponerad af *Ernst Lundquist*, skildrat ungdomsälkogens och ungdomssvärmeriets rotlösa »ins Blaue hinein» med älskvärd, spirituellt ironi. Fint penslade tafior i enkla, klara färger — en bit *Watteau*, som författaren själf nämner det. »Romantik» är översägligen en läckerhet för literärt finodlad smak; tyvärr besittes sådan ej så allmänt, att man vågar förutspå nyheten långlif. Skynde därför en-hvar, som uppskattar vitter gourmandise, att i tid se sig till godo.

Godt var också utförandet. Fru *Hartman* fick väl fram det svärmiskt ungdomsskära hos den unga flickan *Sylvette*, och för hr *Palms* varna, men något svulstiga temperament lågo Percinet's deklamationer förträffligt. Hr *Personne* gjorde med just lagom chargering en mycket lustig typ af Straforel, den af hvarje skrupel obesvärade maskinmästaren på den romantikens teater, där de unga tu älska att agera. Och af två knarriga pappor, hvilka som den drivande prosan stå bakom det hela, var särskildt hr *Bäckström* ypperligt på sin plats.

Som en bastant mjölpudding på en ostronsupé kom efterpjäsen »Garnisonslif». De som ej kände sig mättade af hr *Rostand's* délices, togo nu igen skadan och flatskrattade vid det tyska sabelskramlet. *Chacun a son goût*, heter det ju ock. Men hvar hade direktionen gjort af sin, när den beställde slik efterrätt till det franska köket?

Södra teatern. Ett tyskt lustspel, »Lustresan», i 4 akter af *Adolf Stoltze*, vann på premiären i måndags en rätt vacker skrattsuccés. Vidare snillrikt är det just icke, men naturligtvis fullt af besatta förvecklingar och prägladt af godt, ogeneradt humör. Därtill gifves det af teaterns bästa krafter med verklig fart och schwung, värda allt loford.

Hvilka nämna på den långa listan? Alla gjorde tydligen sitt bästa. Hr *E. Wagner* spelade en förtryckt äkta man, hvilken dock till sist vrider till sig den äktenskapliga spiran, med bästa gemyt, fröken *Caspér* hans kavata och något bedagade »hälft» med vederbörlig kläm. Söta unga fruor och flickor gjorde fröknarna *Lindzén* och *Ohlsson* — naturligtvis med lättspådd framgång. En olycklig och försagd friare, som dock slutligen når sin lyckas svindlande höjd — pr mathiss, tolkades mycket lustigt af hr *Lambert*, och unga fru *Lambert* gjorde äfven för ombytes skull en rent komisk figur, — en amerikansk uppkomlings fru — öfverraskande bra. Hr *G. Bergström* var dråplig som hennes värde make.

Som sagt — man skrattade och hade roligt!

»Lustresan» kommer kanske således att utsträckas länge nog, så länge publiken vill vara med åtminstone.

Vid kaffet.

Amatörfotografier för Idun

af

Hugo Falk.

På kräftmete.

»Jag? Nej bevars, visst inte,» och med en mycket formlig och kall böjning på hufvudet frasade hon förbi honom med drottninglik hållning.

Det hade varit ett spändt förhållande mellan de två de sista dagarne, och deras förlöfning, som af deras vänner och bekanta redan länge varit bestämd, tycktes nu befinna sig i ett afåfset fjärran. Det såg verkligen ut, som om deras missämja aldrig skulle kunna utplånas, och hennes väninnor voro så innerligt glada däröfver, när de i beklagande ton talte om »den stackars Vivan», som varit så nära att göra ett, Gud bevars, så där temligen parti.»

Annars kunde man knappast förstå, huru någon människa kunde vara illa till mods under dessa sköna augustidagar, då rosorna doftade som starkast och blåklinten lekte kurra gömma bland den gula säden. Den gamla herrgården var också liksom ett hem för frid och ro.

Med sina underliga och siratliga snirklar kring den gammaldags ekporten och de utbyggda fönstren och de susande, höga almarna, där en enslig kråka då och då kraxade, gjorde den ett sådant intryck af fullt och oblandadt lugn och trygghet, att man, af alla yrken på jorden, helst skulle hafva valt att vara dess ägare, för att af landtliga arrendatorer lyfta sina rundliga inkomster och för resten tillbringa sin tid mellan stallet och ladugården och endast afbryta denna idyll för att på hösten höra ett muntert skall och se en Jösses kullerbytta i någon vacker skogsbacke.

Och likväl härskade här liksom öfverallt anorstädes i vår syndiga värld oenighet och bekymmer. Hvilken elak ende hade väl farit in i Vivan, då hon kunde låta sina ljufva violblå ögon blixtra så mot den, som de annars så tydligt uppmuntrade?

Och *han* var naturligtvis för stram att taga första steget. Små fröknars gunst liknar gammalt sachsiskt porslin; bräckligt som detta, är den mest omöjlig att få hel och färdig igen, om den en gång fått en skavank. Och underligt nog: ju fler skador, som man måste reparera, desto kärare är oss både gunsten och porslinspjäsen.

Och fröken Vivas gunst var bräckligare än de flestas och tydligen nu irreparabelt krossad — hvarför skulle hon annars hafva svarat så *rysligt* kallt, när han frågat, om hon vore missnöjd med honom? Likväl var det ej längre än sedan i förrgår, som han dansat den förtjusande valsen med henne, och då hon med välbehag tagit emot ej mindre än tre mörkröda rosor af honom i kotiljongen — rosor, som liknade droppar af blod på hennes underverk till klädning af tungt, gräddgult siden.

Han tänkte på hvad han förlorat på så kort tid, där han med sänkt hufvud sträfvade i lindallén; men som han var en resolut man och, inom en visserligen öfverskådlig framtid, blifvande domare i någon fast domsaga, så råtdade han på sig, tvinnade sina små krusiga mustascher och beslöt sig för att segra eller gå under.

Så spelte han sin roll af likgiltighet för Vivan och alla hennes behag som en hel karl. Han bjöd armen åt en temligen ålderstigen dam i lysande färger och rödfnäsiga näsa och lyfte henne in i korgvagnen med sådan öm och grannlaga försiktighet, att Vivan helt förundrad höjde på sina fina ögonbryn och knappt såg åt den lille medicine kandidat, hvilken hon lyft till skyarne genom att erbjuda honom att blifva hennes kavaljer vid det beramade kräftpartiet. Och huru än det lilla doktorsämnet bemödade sig om att vinna Vivas ynnest och uppmärksamhet genom de gräsligaste historier om sägar och pinetter och amputerade ben m. fl. härligheter, fick han ej annat svar från den nådiga fröken än »nej, så trefligt,» »så ytterst angenämt» o. d., som kom honom att förvånad spänna upp ögonen och anse henne som idealet för en läkares maka — åtminstone var hon den första unga dam, som kallat en amputation för »angenäm». Men det

Extra fin Marsala

(Qualité Inghilterra) härslädes lagrad sedan 1891. Vid undersökning af härv. handelskemist befunnen enl. analys fullgod. Pris kr. 1:25 pr butelj. Finnes endast hos

K. A. Nydahl & C:o
Stockholm, 2 Stureplan
Riks- och Allm. telefon.

SPISBRÖD, många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär priskrant.

C. W. SCHUMACHER
Kgl. hofleverantör. — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

fullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta spicerihandlare i hufvudstaden. Försök!

CAKES

Tandhäkare dr Geo. Forssmans
 nya preparat för tandernas vård:
Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur
 Bändix, Josephson & Co., 11 Regentgatan.

var ej underligt, att hon var vid oblidt lynne, ty bakom sig hörde hon notarien föra en glad och passionerad konversation med den äldrestigna fröken, och hon bet i sina små röda läppar och frågade harmset sig själf, hur han kunde finna något nöje i den där »gäsen» — jag är ledsen öfver att nödgas tillstå, att detta var just det epitet hon använde om sin rödnäsiga rival.

Emellertid rullade vagnarna på, och snart var man vid den lilla bäcken, där man skulle taga allt som fanns af kräftor i de hemlighetsfulla djupen. En myckenhet häfvar och spön togs upp ur vagnarnas innandömen och likaledes en massa mat- och drycknyttiga saker, såsom inlagda frukter och saft och andra rariteter. Så färdades man till skilda arbetsfält — en del skulle koka kaffe och ordna med förfriskningarna, medan de rofgrigaste gingo på spaning efter vattnets oskyldiga invånare.

Den blodtörstige lille kandidaten med sina mångahanda sjukdomar på läpparna ville följa sin gudinna, som han trodde sig hafva riktigt fast genom sin spirituella konversation, men han blef snöpligt tillbakavisad till fredligare värf af den nyckfulla sköna, som i det sämsta humör i världen begaf sig ensam ner till den sälgbexna stranden för att lägga sina krokar. Men ingen kräfta grep i det sänkta köttstycket, och humöret blef ej bättre, då hon ett par alnar från sig fick se notarien, som, tydligen djupt omedveten om hennes därvaro, oupphörligt hifvade in riktiga humrar till kräftor. Hon blef nästan gråtfärdig och såg föraktfullt på de små skröpliga djur, som då och då förrirade sig till hennes häf, medan han därborta utan ansträngning drog upp tjugtals af de bästa kräftor, som prydt en furstes bord. Deras nödtvungna tete à tete hade med stor stramhet å båda sidor väl varat tre kvarts timme, då fröken Vivan sträckte sig för långt ut och var på vippen att ramla i ån. Hon fick visserligen fatt i en nedhängande sälggren och stod där balanserande, men kunde ej komma upp på fast mark; hon märkte mer än väl, att han såg henne, men det oakadt sysslade han fortfarande med odeladt intresse med sina dumma kräftor.

Men, som hon var en bestämd liten dam, så

beslöt hon sig i sitt sinne att förr låta vågorna slå tillsammans öfver sitt förtjusande blonda hufvud än med en enda blick bedja om hjälp. Vattnet började emellertid tränga igenom hennes cendrillonskor och armen började att tröttna, och alltjämt metade det odjuret till notarie sina jättekräftor med allt uppslukande nit och ifver. Men förr skulle man ha dragga efter hennes liflösa kropp, än hon anropade *honom* om hjälp. Och precis två sekunder sen hon fattat detta oryggliga beslut, ropade hon, allt hvad hon orkade:

»Notarien!»

Intet svar. Högre:

»Notarien då!»

»Fröken,» och förvånad såg han upp från sitt fiske och lyfte på hatten.

»Ser inte notarien, att jag håller på att drunkna?»

»Å — jag ber tusen gånger om förlåtelse. Jag var så upptagen af kräftorna, att jag rakt inte märkt fröken,» ljög han med det förbindligaste leende på sina falska läppar — »får jag lof,» och han lade sin arm om hennes runda midja och lyfte henne åter på fast mark.

»Blef fröken skadad,» frågade han därefter i en ytterst klar och korrekt ton.

»Ja, inte var det notariens förtjänst, att det gick bra.»

»Jag är så ledsen, att jag inte såg fröken i tid.»

»Gjorde inte notarien?»

»Nej, tyvärr.»

Därpå tittade de på hvarandra, och komedien föreföll dem så lustig, att de bägge började stor-skratra.

Men snart återvann hon ett passande allvar och sade, i det hon såg på sin hand, som han i ren distraktion glömt att släppa:

»Om inte notarien behöfver stödet af min kraftiga hand, så kanske jag nu kunde få den tillbaka; jag behöfver den händelsevis, efter som det är den högra.»

»Kanske jag i så fall kan få byta ut den mot den vänstra — får jag bara frökens hand, så gör det —»

»Notarien...» och han släppte henne förskräckt

för att se henne ila från alltsammans bortåt picnicplanen till. Och då han svettig och andtruten kom knogande med kräftburar och kräftor och all slags redskap, satt hon och knaprade helt belåten på en kanderad valnöt, så söt och bedärande som någonsin.

Men på hemvägen var hon så rädd för medicine kandidatens hästar — inom parentes de värsta trögdjur på denna sidan Kölen — så att hon måste be att få åka hos notarien. Och den rödnäsiga fröken sade, att hon också var så rädd, men det hjälpte ej det minsta — hon fick lämna sin eröfring och börja på nytt med en annan, hvilket vid hennes år ej är så oblandadt angenämt.

Emellertid voro verkligen notariens hästar lugnare än kandidatens; åtminstone kom den lilla korgvagnen hem en god halftimme efter det öf-riga sällskapet.

Och vid supén, när man åt kräftorna, sade notarien, att de voro de bästa kräftor *han* någonsin ätit, och Vivan nickade öfver bordet och sade, att de voro helt enkelt *förtjusande*, och att hon *älskade* dem, hvilket uttryck framkallade ett leende på gamla friherrinnans läppar och en fråga, om något särskildt hänt lilla Vivan i dag?

* * *

Och det hade det, ty lilla Vivans förlofning eklaterades, så snart hennes notarie blifvit vice häradshöfding.

Innehållsförteckning.

Lydia Johnson; af *Ellen Bergström*. (Med porträtt). — Prins och prinsessa; poem af *Ernst Hoqman*. — Jultäffingen. — Om julförberedelser och julfrande; prisbelönad uppsats af *Ln.* — Omplanterad; af *Sophie Lings*. — Förlugna ord; af *V-na.* — Ett känt behov; af *Bell.* — »Skönhetsmedel»; af *Sic*. — Om hösten; af *K. E. Forssund.* — Ur notisboken. — Valkyrian. — Teater och musik. — Vid kaffet; amatörfotografier för Idun af *Hugo Falk*. På kräftmete. — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Redigeras af *Sophie Linge.*

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Är du en bildad kvinna eller man, Du säkert ofta nämnas hört mitt *hela*, Och att hans snille slagit på dig an, Den saken torde väl ej heller fela, Om du bekantskap med hans skrifter gjort.

Han var ett stjärnskott som försvann så fort, Men af en strålgjans nästan utan like,

En mäktig ande uti diktens rike. Af namnets runor kan man bilda ord,

Så många att man måste sig förundra, Dock ej för dylik »sport» min logogryf är gjord,

Må du blott gissa fjärdedel'n af hundra.

Hvad hålles gärna på ett gladt kalas? Hur nämnes rummet, där man man-grannt samlas,

Och där med knifvar och med gafflar skramlas, Och där det klingas ock med fyllda glas,

Och hvad är det (på tal nu om att festa), Som alltid uppå hvarja bord bestås?

Och hvad är det, som smörjer skönt vårt krås Och som af stekar anses bland de bästa?

Hvad plöjer bonden flitigt hvarje år? Och hvad får då han många, många taga?

Säg, hvarmed han sitt gräs på ängen slår?

Hvad har det gamla slottet i sin saga Och som grasserar, säges det, hvar natt?

Nämn mig en bana för din fot helt glatt?

Hvad hörs i skogen i oktoberkvällen?

Hvad sprider värme i de trefna tjäl-len?

Säg mig, så framt du bi' eln minnes grannt,

Två namn på där omtalade profeter? Hur nämnes tjället uppå klippans brant?

Och säg mig, hvad det näpna djuret heter,

Som trippar kring, liksom en hund så snällt,

Och vid hvars hals en bjällra pinglar gällt?

Hvad var det, som uti vår sagotid Hvertenda troll bar säkert på sin hjässa,

Och som blef stundom störd uti sin frid

Af någon stackars fången skön prinsessa?

Hvad är ett litet barn alltjämt om kind?

Hvad tog han i din skorsten, nordanvind?

Hvad bör man alltid ren och putsad hålla?

Hvad bör man noga ifrån säden sälla?

Hvad är det björnen på sin ram ju får,

Om han af hunger gripes allt för mäktigt?

Hvad körde drängen Per helt sent i går

Ifrån vår skog af bränsle riktigt praktigt?

Hvad bjuder torpargumman dig helt glad,

Om blott hon tror du ej vill det förakta?

Hvad äger solen uti högsta grad, Så du förblindas af att den betrakta?

Och nu till sist: min läsare bekänn! Hvad har du längtat efter länges'en?

Perpetua.

Tabula magica.

1	1	1	2	2
4	4	5	5	5
5	6	6	6	7
8	8	8	9	9
10	10	10	11	12

Omflytta talen i de 25 rutorna, så att sifferraderna — antingen man hopsummerar dem lodrätt, vågrätt eller diagonalt — gifva summan 31.

S. L.

Vokalförändringsgåta.

Med a = hvad ungdomen kan.

Med e = hvad den icke kan.

Med i = hvad fadern kan.

Med o = hvad smickraren kan.

Med u = hvad vinet kan.

Med y = hvad den rädde kan.

C. C. S.

Bokstafsgåta.

Följande stafvelser och bokstäfver, rätt sammansatta, bilda fem ord, hvaraf begynnelse- och slutbokstäfverna bilda namnet på tvänne berömda svenska skalders.

ri, lm, ir, orr, n, ma, u, eng, i, ho' am, borg, n, ir, es, r, eb, ge, al.

1) Stad i Sverige, 2) berg i Tyskland, 3) titel, 4) kanton i Schweiz, 5) en granne.

Ninne.

Anagramgåta.

1) Hvem är, som lugnt på dammens yta glider,

Men uppå land liksom i sjögång skrider?

2) Hvad är, som barnen sig så gärna närma

Att ila på och tumla om och svärma?

3) Hvad får i lifvet ofta tjänst oss göra,

Till hvilket slag af dem hon än kan höra?

4) Hvad äro människorna först i världen,

Förrän de få sin del af nyttan, flården?

J. S.

Lösningar.

Charaden: Bokskåp.

Ordförvandlingsgåtan: Ni talar bra latin. Näppeligen, Iravadi, tranbärsväxt, adressera, lemme!, Ardennerna, reptiller, Babel-Mandeb, revolver, Angelsea, Liverpool, Aleuterna, Tilsit, Ilimani, näbbgädda.

Kedjegåtan: Koloss. Ko—lo—kol—os—kol—os—loss—oss.

Proköpen: Broder, roder, Oder, der, er, r.

Gåtan: Jag älskar dig.

Sifferlogogryfen: Tora Hvass; Tor, svara, trasa, Orvar, hosta.

Springaregåtan:

Vak upp mitt sköna land, mitt unga, Vak upp mitt haf, min insjö blå.

Hör alla dina fåglar sjunga, Och alla dina böljor slå.

Vak upp vid glada vindars brus Och bada fritt i sommarjus.

Vak upp mitt sköna land, mitt unga, Vak upp mitt haf, min insjö blå.

Namn gåtan: Kasper, Ernst, Sten, Enoch, Chrysostomus.

Anagrammet: Mora, Omar, arom, Roma, Amor.

PICOTS TVÄTTPULVER »Lessive Phenix»
Öfv ä ar alla andra tvättmedel!

Klorfritt!
Praktiskt!
Billigt!
25 guldmedaljer

Säljes i 1/2-, 1/4- och 1/8 kilo-paket med beskrifning å hvarje paket.
Representant för Sverige: Carl R. Matton, Stockholm
Talrika ombud i landsorten.